

מאמר מוסר ודעת מכבשוננו של מן הפשגית הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר שליט"א

להודות ולהלל - על הניסים שבכל יום

להודות ולהלל - רק בחנוכה?

את הבגד, הרי בכל יום צריך להודות לקב"ה שיש לנו בגדים ללבוש, זוהי טובה קבועה שהקב"ה עושה עמנו בכל עת, ואם כן מדוע אין אנו מתחייבים לברך בכל פעם?

הודאה בלי הכרה אמיתית - איננה הודאה

אומר ר' ירוחם כי בלבישה של הבגד בפעם הראשונה אדם מרגיש יותר את הטובה שקיבל, אדם מכיר יותר את השפע שניתן לו משמים שיכול לקנות בגד חדש ולכן הברכה שלו היא אמיתית ופנימית יותר, אבל אחרי שהולך עם הבגד יום יום, אף שבוודאי יש לו להודות לקב"ה ולהרגיש את חסדו יתברך עליו שלא צריך ללכת עם בגדים קרועים ובלויים, אבל כבר אין בקרבו את אותה הרגשה החזקה של ההטבה, של החסד הגדול שקיבל מן השמים.

ולכן, אם נאמר לאדם לברך שהחיינו בכל פעם שהוא לובש את הבגד, הרי זה יהיה כמו אותו ילד שמבקש סוכריה מאביו והוא אומר לו שרק אם יברך יפה ויגיד תודה יקבל סוכריה, והילד אכן מברך ומקבל את הסוכריה, האם זה נקרא הודאה??? הרי הילד מתייחס לזה כמו תנאי לקבל את הסוכריה, הוא לא מרגיש בזה שזה מעשה שנעשה מתוך תחושה של הודאה, לא מרגיש שום הכרת הטוב. כן הוא הדבר, אם נאמר לברך ולהודות בכל פעם הרי זה ייעשה באופן חיצוני, בלי הרגשת הלב, זו לא תהיה הודאה אמיתית, ולכן רק בפעם הראשונה מברכים ומודים.

ההבדל בין נס וטבע - שלזה הורגלנו ולזה לא הורגלנו!

על דרך זה נמצא בדברי תלמידי רבינו יונה בברכות (כא, א מדפ"ר) שכותב על דברי הגמרא "אמר ר' יוחנן כל המברך על החודש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה" וכותב רבינו יונה לבאר "מפני שהקב"ה אף על פי שאינו נראה לעין נראה הוא על ידי גבורותיו ונפלאותיו, כענין שנאמר 'אכן אתה קל מסתתר אלוקי ישראל מושיע' כלומר אף על פי שאתה מסתתר אתה הוא אלוקי ישראל שעשית עמכם כמה נפלאות ואתה מושיע בכל עת ובכל שעה, ועל ידי תשועתך רואים אותך בני אדם ואתה מתגלה להם ומכירים אותך, וגם כן בכאן על ידי מה שמחדש החדשים הוא מתגלה לבני אדם והוא כאילו מקבילין פניו".

דהיינו, שבטבע בני אדם שהדברים שהם התרגלו אליהם לא מתפעלים מהם, וכפי שתיאר זאת ה'מכתב מאלהיו' (ח"א עמ' 477 והלאה) כי הנה אם נאמר לאדם שתהיה מציאות של תחיית המתים, אנשים שנקברו מלפני שנים רבות והגוף כבר כלה ונפסד, לפתע יקומו ויחזרו לחיים, הרי בוודאי בעינינו נראה הדבר כנס מופלא ומיוחד שקשה לנו להכיל. לעומת זאת, אדם שרואה עץ עמוס פירות, והוא יודע שהעץ הזה צמח מגרעין קטן שנזרע באדמה, נרקב וכלה ומזה צמחו כל הפירות העסיסיים, הוא לא רואה בזה שום נס מיוחד, הרי זה טבע העולם.

אבל, הגע עצמך, אותו אדם שעשה ופעל בחייו והותיר חותם בבריאה, איננו מצליחים להבין כיצד לפתע יחזור לחיות מן האדמה, ואילו אותו גרעין דומם, שאף פעם לא היה שווה כלום ברור לנו כל כך שממנו יכולים לצמוח פירות, אף לאחר שנרקב לגמרי באדמה. אבל האמת היא כי ההבדל היחיד בין הדברים הוא שלזה התרגלנו ולזה לא התרגלנו, זה דבר שמתרחש מדי יום ביומו בכל העולם כולו, אנשים זורעים זרעים ומזה צומחים פירות ואילו אנשים לא צומחים מן הקברים כלל, אבל באמת אין שום הפרש ביניהם, הכל הוא המכונה בפינו 'הנהגה ניסית', הכל ביד ה' באופן מוחלט.

בכל שמונת ימי החנוכה תקנו לנו חז"ל להוסיף בתפילת שמונה עשרה וברכת המזון את תפילת 'על הניסים', להוסיף הודאה ושבח לקב"ה על הניסים הגדולים שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. תפילת 'על הניסים' מסתיימת במילים "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול", כשלכאורה המשמעות היא בפשטות שהימים הללו נקבעו לימים שצריך בהם להלל ולשבח את הקב"ה ולהודות לו על חסדיו.

אולם, במאמרי רשימות תלמידי ר' ירוחם זצ"ל ממיר מובא שהעיר על כך הערה עצומה, כיצד שייך לומר שהימים הללו נתקנו להודות ולהלל, וכי בימים אלו בלבד צריכים אנו להודות לקב"ה על טובותיו וחסדיו? הלא בכל ימות השנה כולה צריכים ומחוייבים אנו להודות ולשבח בלי הפסק על כל החסד שעושה עמנו בכל עת וזמן, ואם כן מה התווסף בקביעה זו של חז"ל בימים אלו 'להודות ולהלל' יותר מחובת ההודאה בכל השנה?

חובת ההודאה התמידית - מהות האדם

ובפרט יש להוסיף שהרי אנו רואים הרבה בדברי הקדמונים את החובה הגדולה להודות ולהלל את הקב"ה באופן תמידי וקבוע, וכמו שאנו אומרים מדי שבת בתפילת נשמת "שכן חובת כל היצורים - להודות, להלל, לשבח, לפאר וכו'", ו'יצורים' היינו, כפי שפירש ר"י בר יקר תלמיד הרמב"ן, הם כלל ישראל וכמו שנאמר "עם זו יצרת", זוהי חובה תמידית שלנו.

וכן ברמב"ם בהלכות ברכות (פ"י הכ"ו) "וכל המרבה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח", הרי מפורש החובה התמידית והמעלה הנשגבה שבזה. ובדברי הריטב"א (ברכות ו, ב) אנו מוצאים לשון חריפה אף יותר, על דברי הגמרא שם "מאי כי זה כל האדם, אמר רבי אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה", וכותב הריטב"א "כלומר כי העולם נברא לצורך בני אדם, ובני אדם נבראו לשבח ולהודות להקב"ה ולעבדו וליראה אותו, **ואלו שעושים כן מקיימין העולם, והשאר הרי הן כבהמה** שאין עושים הדברים שנבראו בשבילן", ההודאה היא התכלית לשמה נברא העולם והאדם שבתוכו, ואם אדם לא מקיים את התכלית הזו 'הרי הוא כבהמה!!' כל כולו גשמיית, בהמה מהלכת על שתיים, מאחר שהוא לא מקיים את התכלית לשמה נברא.

עוד נמצא בחתם סופר שמבאר מדוע אנו כופלים את הפסוק "כל הנשמה תהלל ק-ה" דהיינו שאנו מודים לא רק על עצם החיים שנפח בנו הקב"ה אלא כופלים הודאה על כל נשימה שהקב"ה מזכה אותנו להודות לו ולהלל אותו, על זה גופא שאני מבין שאני צריך ויכול להודות לו יש לי להלל ולשבח אותו עד אין קץ.

מדוע אין מברכים שהחיינו בכל פעם שלובשים בגד?

ואם כן מתעצמת קושייתו של ר' ירוחם, הרי ההודאה היא מהותו ותפקידו של האדם וזוהי תכליתו, אדם שלא מודה ומהלל הרי הוא כמו בהמה שאינה מכירה טובה ואיננה מודה למיטיב עמה, זוהי חובה שקיימת על האדם בכל רגע ורגע מימי חייו, ואם כן מה הכוונה המיוחדת בכך ש'קבעו' את שמונת הימים הללו להלל והודאה? איזה תוספת הלל והודאה יש בחנוכה על פני שאר ימות השנה?

אלא, מבאר ר' ירוחם, ומקדים להקשות על דברי המשנה בברכות (נד, א) שאדם שקנה בגד חדש צריך לברך שהחיינו, רק בפעם הראשונה שלובש את הבגד, וכן נפסק להלכה (או"ח רכ"ג). ולכאורה יש להבין, מדוע ברכה זו, שתכליתה היא להודות לה' על הטובה שנתן לו להתחדש בבגד חדש, מברכים אותה רק בפעם הראשונה שלובשים

כשרואים את גבורות ה' - מכירים בניסים הקבועים והנסתרים

וזה מה שאומר רבינו יונה, שהרי הנה השמש זורחת כל יום אותו דבר, באות וגודל ואותה צורה, אנשים כבר רגילים לכך מקטנותם, אבל הירח בכל חודש מתגלה ונעלם, בכל יום בחודש משתנה גודלו וצורתו ושעת זריחתו ושקיעתו, ואף על פי שמי שקצת למד עניינים אלו יודע לחשבן לא רק באיזה צד צריכה הלבנה להיות כשבאים לעשות קידוש לבנה... אלא הוא יודע גם בדיוק כיצד הלבנה תיראה, באיזה גודל ובאיזה זמן, אבל לרוב בני האדם זהו חידוש ושינוי.

וממילא, כשבני אדם רואים את השינויים הללו, הם מכירים בכך את גבורותיו של הקב"ה, זה יוצר אצלם התפעלות ממעשי ה' ונפלאותיו, וזה הכוונה 'כאילו מקבל פני שכינה', על ידי ההתבוננות הזו אדם מכיר את מעשי ה' המתגלים בנפלאות הבריאה כולה.

"קבעו שמונת ימי חנוכה אלו" - להכיר בניסים של כל השנה

זה הביאור, אומר ר' ירוחם במה ש"קבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול", כי בוודאי שכל השנה כולה אנחנו חייבים להודות לקב"ה על נפלאותיו, הבעיה היא שאנחנו כל כך רגילים לנפלאות ולניסים הללו עד שנאבד אצלינו הרגש הפנימי של ההודאה, של ההכרה בנס, של הפלא הגדול שמחייב את ההלל.

ולכן קבעו לנו חז"ל את הימים הללו שקיימים בהם השפעות מיוחדות לימים של התבוננות מחודשת, ימים של חיזוק בהכרת הניסים, לא רק הניסים הגלויים שנעשו לאבותינו אלא גם ובעיקר על כל הניסים שאנו מתייחסים אליהם כניסים נסתרים, אלו שאנו חווים מדי יום ביומו, על כל נשימה, על כל ראייה ושמיעה, על היכולת ללכת ולדבר, על הכשרונות והמחשבות, על הפרנסה והבריאות, על המשפחה והחברותא, כל אלו ועוד רבים אינם דברים מובנים מאליהם, אלו טובות שעושה עמנו הקב"ה בכל עת ובכל שעה ובהשגחה פרטית מכוונת, אבל אנחנו כל כך התרגלנו אליהם עד שאיננו רואים בהם כל נס ופלא, וזה החיזוק של חנוכה, להכיר שגם כל אלו הם ניסים וטובות שיש להודות ולהלל עליהם תמיד.

על ידי הצרות מכירים בקשר עם הקב"ה

דבר נפלא נמצא בדבר הסבא מקלם שמבאר את הקפיט'ל בתהילים שאנו אומרים בימים הללו מיד יום בהלל "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני", שואל הסבא וכי מה הרבותא בכך שדוד המלך אוהב את מה שהקב"ה שומע את תפילתו, הרי הוא מתאר בהמשך מצב כה נורא "אפפוני חבלי מוות ומצרי שאול מצאוני, צרה ויגון אמצא", כל כולו אפוף סכנות ומכאובים, בוודאי שהוא יאהב כל כך שהקב"ה ישמע את תפילתו ותחנוניו?

אלא הביאור הוא שעל זה בעצמו מודה דוד המלך, על הצרות והפחדים שהיו לו, כיוון שהם שגרמו להביא אותו להכרה הברורה של "כי הנה אצנו לך", "כי ישמע ה' קול תחנוני", על זה אומר דוד המלך 'אהבתי', הייתי מוכן לסבול את הכל בשביל להגיע להכרה בישועת ה' וקבלת התפילה, זהו ממש כקבלת פני שכינה, ועל זה גופא מודה דוד המלך.

הקושי להכיר באמת כראוי

כשאדם זוכה להבחין ולהכיר את האמת ולחיות נכון עם הכרה זו, זוהי לא דרגה פשוטה כלל, כפי שאנו מוצאים בפרשת השבוע שעבר, במעשה יהודה ותמר, כשתמר אומרת ליהודה "הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה", ומבאר רש"י "הכר נא בוראך ואל תאבד שלוש נפשות", ומבואר במדרש שזה לא היה קל לו בכלל להודות על האמת, ועד כדי שאומרים חז"ל (בראשית רבה פה, יב) ש"ביקש לכפור", יהודה הרי היה גדול האחים, והוא זה שישב בדין ודן את תמר לשריפה וכיצד יודה כעת שהוא זה החוטא?!

וכיצד באמת הצליח יהודה להתגבר על עצמו? אומר התרגום יונתן "כך אמר בליבו, טוב לי להתבייש בעולם הזה שהוא עולם עובר ולא אתבייש בפני אבותי הצדיקים בעולם שיבוא", יהודה למד מוסר... הוא ידע לעשות חשבון אמיתי והבין שהבושה הכי גדולה בעולם הזה בסוף תעבור ותחלוף והיא קטנה לאין ערוך מבושה נצחית בעולם הבא.

אנחנו צריכים להרגיש בושה מכך שאיננו מכירים חסדי שמים עמנו בכל עת ורגע, שרק כשיש לנו בגד חדש אנו מרגישים הכרת טובה ויכולים לברך שהחינו, הרי המצב האמיתי היה צריך להיות שבכל יום נרגיש את אותה הרגשה של הכרת הטוב, של הודאה ורצון להלל ולשבח לקב"ה שמיטיב עמנו כל כך.

ההודאה בהדלקת הנרות ועל ניסי המלחמה

זו צריכה להיות ההתעוררות שלנו וההתבוננות שלנו בנרות החנוכה שהם עצמם הודאה וכמו שכותב בפסקי ריא"ז (שבת פ"ב הלכות חנוכה אות ח') שאנו "מודים על הנס בהדלקת הנרות", וכן בניסי המלחמה, כי על ידם זכינו להכיר ולהבין שאף שאר כל המאורעות שסובבים אותנו הם ניסים שנעשים ומתחדשים בכל רגע מידו יתברך, וכמו שכותב המהר"ל (נר מצוה ח"ב) ש"עיקר מה שקבעו ימי חנוכה, בשביל שהיו מנצחים את היונים, רק שלא היה נראה שהיה כאן נצחון הזה על ידי נס שעשה זה ה' יתברך ולא היה זה מכוחם וגבורתם. ולפיכך נעשה הנס על ידי נרות המנורה, שידעו שהכל היה בנס מן ה' יתברך, וכך המלחמה שהיו מנצחים ישראל היה מן ה' יתברך".

ולכן, תיקנו לנו בחנוכה לקרוא הלל בברכה ואף לגמור את ההלל, וזה אף יותר מן הימים האחרונים של פסח שלדעת כמה ראשונים אין מברכים בהם על ההלל ואין גומרים אותו, אבל בחנוכה אנו מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לקרוא את ההלל" כי בכוחינו על ידי זה בכל יום ויום מימי החנוכה יותר ויותר להתעורר ולהכיר את הניסים שבכל השנה כולה.

עיקר החיוב להודות ולהלל - הוא חיוב דאורייתא!!

ולא זו בלבד אלא שכותב החתם סופר בתשובה (י"ד סוף תשובה רל"ג) שעיקר קביעת ימי החנוכה **להלל ולהודות זהו חיוב דאורייתא!!** [מצד חיוב קביעת מועד ביום עשיית נס] ורק הצורה כיצד עושים זאת, על ידי הלל והדלקת נרות ואמירת על הניסים, נקבעו על ידי חז"ל.

וידועים דברי הלבוש (תרפ"ב ס"ג) ששולל הגירסה בעל הניסים "כשם שעשית ניסים לאבותינו וכו' כן תעשה לנו בעת הזאת" אלא כותב שצריך לומר כמנהגינו כיום "בימים ההם בזמן הזה", ומבאר וז"ל "ופירושו כולו הוא לשעבר, שאנו מודים לך על הניסים שעשית לאבותינו בימים ההם, וגם אנו מודים על הניסים שעשית לנו בזמן הזה, שבכל יום ויום הוא עושה עמנו ניסים נגלים ונסתרים בזמן הזה כמו בזמן אבותינו, ואח"כ מפרש ואומר קצת מהניסים מה שעשה לאבותינו בימים ההם. ויש מדקדקים לומר בזמן הזה בלא וי", ויהיה הודאתינו על הניסים שעשה לאבותינו בזמן ושנה וחדש כזה שאנו עומדים בו עתה, ולא תהיה ההודאה רק על נס של חנוכה או של פורים בלבד, **אבל נראה לי שטוב יותר לומר בוי"ו כדי לכלול כל הניסים**, ולפרט אותו הנס שהוא עכשיו מעין המאורע".

הרי מפורש בדברי הלבוש שההודאה של חנוכה באמירת על הניסים איננה רק על הניסים שנעשו 'בימים ההם' אלא גם על הניסים של 'בזמן הזה', הניסים הגלויים והנסתרים שנעשים עמנו מן השמים בכל עת ובכל שעה, אף עליהם אנו חייבים להודות ולהלל ולשבח לקב"ה בכל עת, וההודאה על ניסי החנוכה נועדה לעורר אותנו להודות על שאר כל הניסים והנפלאות שעושה ה' עמנו.

על ידי הנס הגלוי - מודים ומכירים גם בנס הנסתר

והלבוש' לא מתכוון כאן לדברי ר' שלמה קלוגר שבימים הללו שייך להתפלל ולהשיג ישועה גם על ידי ניסים גלויים, וכן במהר"ל כתוב שתמיד יש סדר לא רק לטבע אלא גם לניסים אבל הימים הללו הם מחוץ לסדר הניסים, אלא המכוון כאן הוא גם לכל ניסים הקבועים, המלובשים במסווה של טבע, גם עליהם אנו חייבים להודות באופן תמיד.

זהו גם כן תירוצו של הסבא מקלם על קושיית הבית יוסף מדוע תקנו לנו את ימי החנוכה גם ביום הראשון שבו נמצא פך השמן, הלא לכאורה ביום זה הספיק השמן שהיה בו באופן טבעי, אלא שהא גופא, מה שדלק השמן בשאר הימים מורה באופן ברור שגם מה שדלק ביום הראשון איננו טבע כלל וכלל!! מה שהספיק השמן

הקשר של הנבוא עם בוראו - יותר מנבואת נביא ה'

עוד מביא שם ר' ירוחם דבר נפלא. אנו מוצאים אצל חזקיהו המלך שנכנס אצלו ישעיהו הנביא ואמר לו "כה אמר ה' צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה" (ישעיהו לח, א), ובפסוק הבא כתוב "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'", ואומרת הגמרא (ברכות י, א) שחזקיהו המלך אמר לו "בן אמוץ כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא [דוד המלך], אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים" ואכן חזקיהו נענה בתפילתו ונוספו לו שנות חיים.

אומר ר' ירוחם, רואים אנו מכאן שלמרות שבא אליו נביא ה' ואומר לו דבר ה' "כי מת אתה ולא תחיה", כבר נגזרה הגזירה, אבל הקשר המיוחד שיש לכל נבוא עם הבורא עולם זה יותר מהכל, אין שום דבר שיכול למנוע מהאדם לפעול על ידי תפילה מעומק הלב, אפילו לא נבואה של נביא!

זה הקשר שאנחנו צריכים להרגיש תמיד בכל עת, להבין שאנחנו חיים כל רגע מיזו הרחבה, להבין ולהפנים זאת. המטרה של אמירת על הניסים היא רק לעורר אותנו להרגשה הזאת, שהחיינו על בגד חדש הוא רק כדי להביא אותנו לתחושה זו, אבל אחרי שהגענו והשגנו זאת צריך להמשיך לחיות כך, לא לטבוע בים המצבים והמאורעות שעוברים עליו אלא להרגיש תמיד את הקשר עם הבורא יתברך.

חובת ההודאה והחיזוק בימים הללו

האמת האמיתית היא כי תמיד יש על מה להודות ולהלל אבל לא תמיד אנחנו זוכרים ומתעוררים להרגיש את זה כראוי, ולכן הימים הללו הם הזמן של ההתבוננות, של שימת לב, של ראייה ברורה שיש לנו תמיד על מה להודות ולהלל. וזה מה שמעורר הרמב"ם ש"כל המרבה להודות ולשבח תמיד הרי זה משובח", זה מה שזועק אלינו הריטב"א שמי שלא מודה הרי הוא כבהמה, גארנישט, שהרי בשביל מה אנחנו כאן, כל תכלית ומטרת בריאת האדם בעולם היא כדי שיודה לקב"ה.

וזה הזמן שיכולים אנו לקבוע בעצמנו את הדברים הללו, לחדד את הראייה הברורה והאמיתית, בימים הללו שיש יותר את הכוחות הללו של להודות ולהלל, זמנים שיכולים להצליח יותר בתורה, בתפילה, בעבודת ה', לא לחיות כמו 'כולם', לא להיכנע לאווירת הרפיון הקיימת אלא ליצור בקרבנו את האווירה הנכונה, את החיובים האישיים של כל אחד, ועל ידי זה נזכה להשפעות הנפלאות של ימי החנוכה, להגיע להלל והודאה אמיתיים ופנימיים בכל השנה כולה ועל ידי זה "ישמע ה' את קולי תחנוני" ויביא לנו את הגאולה שלימה במהרה בתוך שאר כלל ישראל אכ"ה.

ונסיים בדבריו הנפלאים של בעל 'מכתב מאלהיו' במאמרו על חנוכה (ח"ב עמ' 420) וז"ל "שמונה ימי חנוכה מלמדים אותנו שההערה העליונה שמאירה אל תוך ליבותינו על ידי השתדלותינו במה שביכולתנו - בדרך נס היא באה לנו, למעלה מטבענו. לא היה מספיק שמן, לא היתה מספיק טהרה עבור ח' ימים, אכן כיוון שעשו את שלהם השלים להם הקב"ה מלמעלה בדרך נס וזכו להערות עליונות שנבצרות מהאדם להשיג בכוחותיו הוא. הקשיים שעלולים להביא לידי ייאוש תפקידם הוא אדרבה, לדרבן את האדם לעקשנות, להתאמץ דוקא בכל כוחותיו, ישאל הוא עם קשה עורף, עז שבאומות, עזות דקדושה היא הדרך להצלחה בעבודת ה'".

(נכתב מפי השמועה מהנמסר בישיבת פוניבז' פרשת מקץ-חנוכה תשפ"ו)

י"ל על ידי מערכת "אדרת אליהו"

© כל הזכויות שמורות.

לקבלת הגליון בפייל, להערות, תרומות והנצחות, ניתן לפנות

בכתובת TANURABANAN1621@gmail.com

חדש!!! ניתן לתרום ולהנציח בעפדות קהילות

יש לחפש ב'קופות נוספות' "אדרת אליהו"

או בקהילות-פון 073-275-7000 ולהקיש את קוד הקופה 56665

לשמונה ימים מראה לעין כל שאין שום הבדל בין נס לטבע, הכל הוא אך ורק בידו של הבורא יתברך.

וזהו מטרת הימים הללו, לצאת מן העיוות המחשבתי הקיים אצלנו כאילו יש מהלך של טבע, דברים שקורים מצד עצמם, ויש מהלך של חוץ לדרך הטבע שזה כביכול 'התערבות' של הקב"ה במהלך הטבע ושינוי סדריו. תכליתם של הימים הם לפקוח לנו את העיניים, להכיר את המבט הנכון כי כל הטבע כולו אך ורק בידיו של מי שאמר והיה העולם, הוא שמשגיח בכל עת ובכל שעה, בכל רגע ורגע ובכל מקום ומקום, שום דבר לא נעשה לבד, שום פעולה לא קורית מאלה, הכל אך ורק ברצונו יתברך.

התביעה על יוסף - בחובת ההשתדלות והבטחון

מעניין לציין בהקשר זה את דבריו של החתן של בעל ה'נודע ביהודה' [שהנו"ב היה מכנה אותו 'יוסף הצדיק' ומזכיר אותו ומדבר בשבחיו] שהקשה שהנה יוסף קיבל שנתיים נוספות בבית הסוהר כיון שביקש משר המשקים 'זכרתני' 'והזכרתני', ויש להבין מדוע נתבע יוסף על כך שעשה השתדלות, הרי צריך לעשות השתדלות ואם כעת נשלח לו כאן מן השמים מישהו שאמור לצאת ולבוא לפני פרעה הרי בוודאי זה כדי שתהיה לו ישועה ומדוע זה לא כלול בחיוב ההשתדלות וכפי שאביו יעקב עשה השתדלויות בבית לבן ובמלחמה עם עשיו אחיו.

אלא הביאור שהרי יוסף פתר לו את החלום שעוד שלושת ימים הוא ייצא מבית הסוהר ואז הוא מבקש ממנו בדרכי ההשתדלות שיזכירנו עוד שלושת ימים לפני פרעה, וזה היה התביעה על יוסף שהרי הקב"ה יכול להוציאנו מן הבור ברגע זה ממש, ישועת ה' כהרף עין, וממילא ההשתדלות בדבר שיקרה בעוד שלושה ימים יש בה בדרגתו של יוסף מן החוסר במידת הבטחון.

החילוק בין נס לטבע - רק לשבר את האוזן והיה פשוט לרבותינו

הגאון ר' חנוך קרלנשטיין זצ"ל היה מביא בשם מרן רה"י ר' שמואל זצ"ל שזה הכוונה 'בני בינה', שהבינו שעצם הטבע גם כן כולו נס ולזה 'ימי שמונה קבעו' להתבונן בהם, ללמוד ולהכיר את האמת האמיתית, שהנס והטבע חד הם, הכל רק מיזו יתברך.

ובפרט שמביאים שם עוד במאמרו של ר' ירוחם בהמשך דבריו שאמר שכל המושג של טבע ונס, דרך הטבע ומעל דרך הטבע, זה הכל כדי לשבר את האוזן, זה רק בשבילנו, שנבין יותר את הדברים שאנחנו מדברים, אבל באמת אין בזה כלום, לא תמצא דיבורים כאלו בחז"ל ובראשונים, כל זה התחיל רק לפני כמה מאות שנה... אצל רבותינו הקדמונים היו אלו דברים פשוטים וברורים.

ההודאה על הניסים הקבועים - מחויבת יותר!!

ובאמת אנו רואים שחז"ל תקנו לנו בסדר התפילה לומר בחדא מחתא "על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל ניסיך שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת - ועל הניסים ועל הפורקן", הכל זה מהלך אחד של הודאה, הן על הדברים הקבועים והן על הדברים המיוחדים. ולא זו בלבד, אלא כפי שרגילים לעזור, שמי ששכח לומר על הניסים אינו חוזר, אבל מי ששכח חלק ממודים לא יצא וצריך לחזור ולהתפלל!!

כי לא רק שאין חילוק כלל בין הניסים והמאורעות שאנו רגילים אליהם לניסים והמאורעות שאיננו רגילים אליהם, אלא שההודאה על הדברים הרגילים היא מחויבת יותר, וכל תקנת ימי החנוכה היה כדי שנכיר בניסים שנעשים עמנו בכל יום ויום. הרי אם נשאל אדם 'תגיד, מתי פעם אחרונה קרה לך נס?', הוא יגרד את מצחו וינסה להיזכר באיזה מקרה שקרה לו לפני כמה חודשים שהוא עבר את הכביש ופתאום באה מכונית וברגע האחרון ניצל וכו' וכו'. שוטה!! הרי **עכשיו** אתה נושם! **עכשיו** אתה רואה! **עכשיו** אתה שומע ומדבר! האם זה לא נס?! האם זה לא דבר מופלא מאין כמוהו?! זו ההכרה שעלינו להגיע אליה בימי החנוכה ביתר בהירות.